

ÚČAST VEŘEJNOSTI NA REGULACI INVAZNÍCH DRUHŮ

HELENA DOLEŽALOVÁ

Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Česká republika

Abstract in original language

Invazní druhy způsobují nebo mohou způsobit ekonomické či environmentální škody; ohrožují i zdraví lidí. Existuje několik možností, jak se může veřejnost zapojit do jejich regulace; zvláštní význam má činnost nevládních neziskových organizací a informovanost. Zde se však lze setkat s nedostatky. V této souvislosti je zmíněna činnost National Invasive Species Information Center (NISIC), zřízeného za účelem šíření informací týkajících se regulace invazních druhů v USA.

Key words in original language

Účast veřejnosti; invazní druhy; nevládní neziskové organizace; informace, NISIC.

Abstract

The introduction of invasive species causes or is likely to cause economic or environmental harm or harm to human health. There are several ways for the public how to participate in regulation of invasive species; NGOs activity and acquiring and distributing information are of special importance. However, it is not without shortcomings. In this context, the activity of National Invasive Species Information Center (NISIC), which was established to meet the information needs in USA, is mentioned.

Key words

Public participation; invasive species; NGOs; information; NISIC.

1. ÚVOD

Šíření invazních nepůvodních druhů rostlin, živočichů a mikroorganismů je způsobeno zejména mezinárodním obchodem, turistikou a celkovou globalizací. Negativní vlivy tohoto jevu zahrnují nejen úbytek biodiverzity, ale i škody v zemědělství a lesnictví, a také ohrožení zdraví. Způsobované škody jsou značné, stejně jako prostředky vynakládané na snížení dopadu invazních druhů. Podmínkou úspěchu ve snaze omezit šíření těchto druhů je koordinace jednotlivých činností a zúčastněných subjektů, prevence, a zejména včasnost a vhodnost použitých postupů.

Invazní nepůvodní druhy představují závažnou hrozbu zejména pro biodiverzitu, a proto je jejich problematika předmětem úpravy obecné ochrany druhů rostlin a živočichů v režimu zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění novel. Všechny fyzické i právnické

osoby mají stanovené povinnosti za účelem zabránění nadměrnému úhynu rostlin nebo živočichů nebo ničení jejich biotopů. Na tento problém se vztahují i další právní předpisy; tuto úpravu nelze jako celek označit za dostatečnou, provázanou a vhodně koncipovanou.

Způsobů, jak se může veřejnost podílet na regulaci invazních druhů rostlin a živočichů (kromě plnění výše uvedené povinnosti), je poměrně dost. Než se budu těmito možnostmi zabývat, považuji za vhodné věnovat se definicím a pojetí pojmů invazní druh a regulace. Poté se zaměřím na vybrané způsoby účasti veřejnosti, přičemž zmíním problémy v praxi. Podmínkou vhodného postupu při regulaci invazních nepůvodních druhů je dostatek relevantních informací, a proto porovnáám možnosti získat tyto informace v České republice a USA, kde je problematice šíření invazních druhů věnována značná pozornost.

2. DEFINICE

Pojmy uvedené v názvu příspěvku nemají jednomyslně přijímané definice a lze je vykládat různými způsoby. Následující vymezení pojmů invazní druh a regulace tedy není jediné možné.

2.1 INVAZNÍ¹ DRUH

V České republice není tento pojem definován, pouze v § 10 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění novel, je uvedeno, že "*invazním škodlivým organismem se rozumí škodlivý organismus v určitém území nepůvodní, který je po zavlečení a usídlení schopen v tomto území nepříznivě ovlivňovat rostliny nebo životní prostředí včetně jeho biologické různorodosti*".

Porovnáním této definice s definicí v USA, obsaženou v *Executive Order 13112 of February 3, 1999 - Invasive Species*², která invazními druhy rozumí ty nepůvodní druhy, jejichž introdukce způsobuje nebo může způsobit ekonomické nebo environmentální škody nebo škody na lidském zdraví, jsem dospěla k závěru, že pro účely účasti veřejnosti na regulaci invazních druhů by bylo vhodnější zmínit i jiné než environmentální vlivy, neboť sama biodiverzita není pro všechny hodnotou hodnou ochrany (lze se setkat i s názorem, že "*pro ekologa je ... (vyhynutí druhu) ... pozitivním*

---

¹ k používání pojmů "invazní" a "invazivní" blíže: Návrh české terminologie vztahující se k rostlinným invazím. Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 43, Mater. 23: 219–222, 2008 [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.ibot.cas.cz/invasions/pdf/Pysek%20et%20al_slovnicek%20invaze_ZCBS2008.pdf>](http://www.ibot.cas.cz/invasions/pdf/Pysek%20et%20al_slovnicek%20invaze_ZCBS2008.pdf)

² *Executive Order 13112 of February 3, 1999 - Invasive Species* [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=1999_register&docid=99-3184-filed.pdf>](http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=1999_register&docid=99-3184-filed.pdf)

jevem – kdyby totiž k průběžnému vymírání druhů od počátku světa nedocházelo, evoluce by se zastavila. Vymírání uvolňuje prostor, který příroda následně vyplní nově vzniklými druhy".³⁾

2.2 REGULACE

Mnohem složitější je vymezit pojem regulace. V podstatě ho lze chápat v užším a širším smyslu, tedy buď pouze jako pravidla vydaná státem (jednotlivá práva a povinnosti, sankce apod.) nebo jako jakýkoli mechanismus kontroly a vlivu, kam lze zahrnovat prevenci, monitoring, omezení, likvidaci atd.

Nejčastěji bývá regulace pojímána jako proces zaměřený na změnu aktivit, chování, uspořádání, který je systematický, institucionalizovaný, prováděný ve veřejné sféře, avšak není výsadou státu.⁴

Nestačí tedy odpovědět na otázku, jak regulovat, ale i co regulovat, zda jen samotné invazní druhy, nebo i způsoby jejich šíření, které mohou být jak přirozené, tak i způsobené lidmi (ty lze dělit na záměrné a neúmyslné), a také na otázku, zda je regulace prováděna pouze státem nebo i nestátními subjekty.⁵

V tomto příspěvku regulaci pojímám spíše v širším smyslu ve všech výše uvedených aspektech.

3. ÚČAST VEŘEJNOSTI

Regulace invazních druhů bez účasti veřejnosti by byla pro stát velice obtížný a prakticky nesplnitelný úkol. Je však otázkou, zda jsou možnosti této účasti dostatečně a vhodně upraveny, aby mohly být efektivně realizovány.

3.1 FORMY ÚČASTI VEŘEJNOSTI NA OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Následující uvedené způsoby účasti veřejnosti při ochraně a tvorbě životního prostředí lze z pohledu jejich využití při regulaci invazních druhů rozdělit na ty, které jsou využitelné pouze hypoteticky, dále na ty, o jejichž využití lze v určitých případech uvažovat, a na naprosto zásadní způsoby. Poslední skupině se dále budu věnovat podrobněji.

---

³ Brezina, I.: Zelená apokalypsa : Průvodce ekostrachem přelomu milénia, s. 401

⁴ Barton, B. et al. (eds): Regulating Energy and Natural Resources, s. 8

⁵ Young, T. R.: National and Regional Legislation for Promotion and Support to the Prevention, Control, and Eradication of Invasive Species, Washington, D.C.: The World Bank Environment Department, 2006, s. 3 - 4 [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www.<http://www.gisp.org/publications/Brochures/Worldbank108.pdf>](http://www.gisp.org/publications/Brochures/Worldbank108.pdf)

Obecně lze životní prostředí chránit prostřednictvím realizace práva sdružovacího (zaručeného článkem 20 Listiny základních práv a svobod - dále jen LZPS), shromažďovacího (čl. 19 LZPS) a práva podílet se na správě věcí veřejných (čl. 21 odst. 3 LZPS), výkonem práva petičního (čl. 18 LZPS), realizací práva na informace o životním prostředí (čl. 17 a 35 LZPS), podáváním podnětů a stížností, účastí jak v řízeních vedených správními orgány, které nemají podobu správního řízení, jak i účastí ve správním řízení, popř. v občanskoprávním řízení. Dalšími možnostmi jsou účast institucionálního charakteru (zejména strážce), uzavírání dohod (např. podle § 68 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.) a jiné formy spolupráce se správními úřady (např. při přípravě návrhů právních předpisů).⁶

3.1.1 NEVLÁDNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE A OPŽP

Naprosto nezastupitelnou roli v regulaci invazních druhů hrají nevládní neziskové organizace, jejichž prostřednictvím lze realizovat výše uvedené právo sdružovací. Tyto právnické osoby mohou být státem finančně podpořeny, např. dotacemi na předcházení zavlékání, regulaci a likvidaci populací invazních druhů rostlin a živočichů z projektů Operačního programu životního prostředí. V rámci prioritní osy 6 (zlepšování stavu přírody a krajiny), oblasti podpory 6.2 (podpora biodiverzity), mohou být takto podpořena občanská sdružení (podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění novel), obecně prospěšné společnosti (podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění novel), nadace a nadační fondy (podle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění novel) a církve a náboženské společnosti (podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů - zákon o církvích a náboženských společnostech, ve znění novel). Nejsou však jedinými subjekty, které mohou být podpořeny v rámci této oblasti.⁷

Mezi základní podmínky poskytnutí dotace patří souhlas vlastníka s realizací projektu na jeho pozemku a to, že umožní příjemci podpory zajistit udržitelnost projektu po dobu nejméně deseti let od jeho realizace. Dále nesmí jít o úhradu kompenzačních a nápravných opatření a opatření náhradních uložených rozhodnutím orgánu státní správy. Problematiku je nutné řešit komplexně v uceleném území. Souhlas vlastníka lze nahradit postupem podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,

---

⁶ Jančářová, I.: Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí, s. 26 - 124

⁷ Implementační dokument OP Životní prostředí 2007 – 2013 [Cit. 19.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/32/9660-ID%20verze%2012_2010_prijate%20zmeny.pdf>](http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/32/9660-ID%20verze%2012_2010_prijate%20zmeny.pdf)

ve znění novel, pouze je-li žadatelem orgán ochrany přírody. Z podpory je vyjmuto území hlavního města Prahy.

3.1.2 DOHODY PODLE § 68 Odst. 2 ZÁKONA Č. 114/1992 SB.

V § 68 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění novel, jsou upravena opatření ke zlepšování přírodního prostředí. Písemné dohody k provádění péče o pozemky z důvodů ochrany přírody mohou být uzavřeny mezi orgány ochrany přírody či obcemi a vlastníky či nájemci pozemků. K uskutečnění těchto záměrů lze vlastníkům nebo nájemcům dotčených pozemků poskytnout finanční příspěvek za podmínek stanovených v § 69 zákona o ochraně přírody a krajiny. Relativní povinnost zlepšovat podle svých možností stav dochovaného přírodního a krajinného prostředí za účelem zachování druhového bohatství přírody a udržení systému ekologické stability ukládá vlastníkům a nájemcům pozemků zákon o ochraně přírody a krajiny v odstavci 1 § 68 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Vzhledem k nejistotě poskytnutí příspěvku, náročnosti opatření v případě likvidace invazních druhů, a zejména k absenci sankce za nesplnění uvedené povinnosti nelze tento způsob považovat za efektivní (účinnější v těchto případech pravděpodobně bude až donucení v rámci zvláštních zákonů, ke kterému se však přistupuje pouze v určitých případech).

3.1.3 MYSLIVECKÁ STRÁŽ

Poměrně kontroverzním tématem je určení subjektů, které jsou oprávněny usmrcovat invazní druhy živočichů. Podle § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění novel, je myslivecká stráž oprávněna *"usmrcovat mývala severního, psíka mývalovitého, norka amerického nebo nutrii říční a další vyhláškou stanovené zavlečené druhy živočichů v přírodě nežádoucí"*. Proti sobě stojí odlišné názory na to, zda jsou k této činnosti oprávněni i držitelé loveckých lístků včetně mysliveckého hospodáře.

JUDr. Ing. Vladimír Čechura tvrdí⁸, že zavlečené druhy v přírodě nežádoucí může usmrcovat každý držitel loveckého lístku (v honitbě, kde je oprávněn lovit zvěř), a to podle § 42 odst. 1 zákona o myslivosti, jehož druhá věta zní *"Pokud orgán ochrany přírody rozhodne o odlovu živočichů, kteří nejsou zvěří, může tento odlov provést za stanovených podmínek osoba oprávněná podle tohoto zákona (držitel loveckého lístku)"*. Výkladové potíže, které působí vzájemná spojitost ustanovení § 14 odst. 1 písm. f), § 35 odst. 3 písm. e) a § 42 odst. 1 věty druhé, vysvětluje s poukazem na jejich vznik

---

⁸ Čechura, V. Odstřel živočichů v přírodě nežádoucích [Cit. 19.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.myslivost.cz/Poradny/Pravni-poradna/odstrel-zivocichu-v-prirode-nezadoucich.aspx>](http://www.myslivost.cz/Poradny/Pravni-poradna/odstrel-zivocichu-v-prirode-nezadoucich.aspx)

během projednávání návrhu zákona o myslivosti a jeho novelizaci zákonem č. 59/2003 Sb.:

1. Označení zvířat vyjmenovaných v § 14 odst. 1 písm. f) zákona o myslivosti za zavlečené živočichy v přírodě nežádoucí považuje za legislativní nedostatek; definice tohoto pojmu by měla být uvedena v § 2 zákona o myslivosti, aby na něj bylo možné odkazovat.
2. Zmocnění pro prováděcí vyhlášku v ustanovení § 14, konkretizované v § 68 zákona o myslivosti jako vyhláška Ministerstva zemědělství v dohodě s Ministerstvem životního prostředí, je také nevhodně legislativně uvedeno.
3. Účelem pozměňovacího návrhu, včleněného do § 42 odst. 1, bylo umožnění usmrcovat živočichy uvedené v zákoně a v budoucí vyhlášce každým držitelem loveckého lístku, ovšem znění § 42 odst. 1 věty druhé zákona o myslivosti není provázané s ostatními ustanoveními zákona (např. pojmy nejsou jednotné, nesprávně je uveden odlov namísto usmrcování atd.). Záměr změny tedy nebyl vhodně vyjádřen.
4. Vypuštění písmena f) v § 35 odst. 3 písm. e) zákona o myslivosti bylo odůvodněno nadbytečností tohoto odkazu, neboť myslivecký hospodář musí být držitelem loveckého lístku. Ovšem v úvodu ustanovení § 35 odst. 1 písm. e) zákona o myslivosti je výčet zvířat, které myslivecký hospodář může usmrcovat, v němž je uvedeno i "*další zvířata škodlivá myslivosti*", což je pojem používaný předchozím zákonem o myslivosti pro zvířata nyní uvedená v § 14 odst. 1 písm. f) zákona.
5. Vazba oprávněnosti usmrcovat živočichy uvedené v § 14 odst. 1 písm. f) zákona o myslivosti na oprávnění lovit je složité a málo přesvědčivě odvoditelná. Osobě pohybující se po honitbě se střelnou zbraní bez povolenky k lovu pouze za účelem usmrcování uvedených živočichů hrozí sankce uvedené v zákoně o myslivosti.

Opačný názor, tedy že odlov v přírodě nežádoucích živočichů, kteří nejsou zvěří ve smyslu § 14 zákona o myslivosti, může bez dalšího v rámci své pravomoci provádět pouze myslivecká stráž, zastává odbor legislativní a odbor zvláště chráněných částí přírody Ministerstva životního prostředí s odůvodněním, že ustanovením § 42 odst. 1 zákona o myslivosti není orgánu ochrany přírody přímo založena kompetence k rozhodování o odlovu živočichů, kteří nejsou zvěří.⁹

---

⁹ Sdělení odboru legislativního a odboru zvláště chráněných částí přírody k problematice rozhodování orgánů ochrany přírody o odlovu živočichů, kteří nejsou zvěří, podle § 42 odst. 1 zákona o myslivosti [Cit. 19.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.beck-online.cz/legalis/documentview.seam?type=html&documentId=oz5f6mrqga4f6mjwl5zv65tfnv5haljq&conversationId=347731#selected-node>](http://www.beck-online.cz/legalis/documentview.seam?type=html&documentId=oz5f6mrqga4f6mjwl5zv65tfnv5haljq&conversationId=347731#selected-node)

Z výše uvedeného vyplývá, že by bylo žádoucí změnit uvedenou stávající právní úpravu tak, aby se jednoznačně rozšířil okruh subjektů oprávněných usmrcovat invazní druhy živočichů. To je také příležitost pro další možnost účasti veřejnosti na jejich regulaci, a to v rámci přípravy návrhů právních předpisů.

4. INFORMACE

Dostupnost, dostatek a správnost informací jsou podmínkami účinné regulace invazních druhů, která zahrnuje značné množství činností, v rámci nichž fyzické a právnické osoby buď plní povinnosti vyplývající z obecně závazných právních předpisů či z individuálních správních aktů, a nebo tak činí dobrovolně v zájmu ochrany veřejných zájmů. Situace v České republice není v tomto směru ideální.

4.1 MOŽNOSTI ZÍSKÁVÁNÍ INFORMACÍ TÝKAJÍCÍCH SE REGULACE INVAZNÍCH DRUHŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Těchto možností je poměrně dost, avšak značně se liší rozsahem a odbornou úrovní poskytovaných informací. Zásadním nedostatkem je jejich rozptýlenost a neprovázanost. Lze se setkat i s naprosto zavádějícími informacemi. Následující výčet zdrojů informací o regulaci invazních druhů je řazen vzestupně podle množství informací, které lze získat; zaměřila jsem se na elektronické zdroje s ohledem na nedostatek tištěných publikací zabývajících se předmětnou problematikou.

4.1.1 MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Na webových stránkách Ministerstva životního prostředí lze nalézt stránku věnovanou invazním druhům. Nejprve jsou tyto druhy charakterizovány, a poté jsou uvedena rizika jejich rozšiřování, což je doplněno několika příklady těchto druhů.¹⁰

4.1.2 STÁTNÍ ROSTLINOLÉKAŘSKÁ SPRÁVA

Publikace Státní rostlinolékařské správy (dále jen SRS) "*Stručná charakteristika regulovaných druhů invazních rostlin*"¹¹ obsahuje výčet povinností fyzických a právnických osob ve vztahu k invazním (regulovaným) druhům rostlin, povinností a pravomocí Státní rostlinolékařské správy ve vztahu k těmto druhům, povinností vyplývajících z jiných předpisů, opatření proti šíření těchto druhů a dotací na jejich

---

¹⁰ Invazní druhy [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.mzp.cz/cz/invazni_druhy>](http://www.mzp.cz/cz/invazni_druhy)

¹¹ Stručná charakteristika regulovaných druhů invazních rostlin [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/file/99848/Invazni_rostliny.pdf>](http://eagri.cz/public/web/file/99848/Invazni_rostliny.pdf)

likvidaci, jakož i výčet jednotlivých invazních druhů rostlin včetně jejich vyobrazení.

4.1.3 DAISIE

Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe (DAISIE) je projektem Oddělení ekologie invazí Botanického ústavu Akademie věd ČR v Průhonících. Cílem tohoto projektu bylo vytvoření katalogu všech v Evropě invazních suchozemských, sladkovodních a mořských druhů rostlin a živočichů. Seznam by měl poskytovat základ pro prevenci a kontrolu biologických invazí skrz porozumění environmentálním, sociálním, ekonomickým a dalším relevantním faktorům. Dále by měl stanovit a shrnout ekologická, ekonomická a zdravotní rizika a dopad nejvíce rozšířených a/nebo škodlivých invazních druhů v Evropě, a konečně použít data o výskytu druhů spolu se zkušenostmi zúčastněných států jako základ pro výběr indikátorů pro systém včasného varování.¹²

4.1.4 NEVLÁDNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

V České republice lze nejvíce informací o invazních druzích a možnostech jejich regulace nalézt na stránkách nevládních neziskových organizací zaměřených na ochranu přírody. Výběr je poměrně pestrý a rozsah poskytovaných informací značný (od seznamů invazních druhů, přes výčet možností jejich regulace, odkazů na relevantní literaturu a další informační zdroje, možnosti financování opatření proti těmto druhům po přehled souvisejících právních předpisů), avšak lze se setkat i s nedostatečnými nebo nesprávnými informacemi.¹³

4.2 NATIONAL INVASIVE SPECIES INFORMATION CENTER

Vzhledem k tomu, že se pravděpodobně bude stále zvyšovat vliv invazních druhů, jejich dopad i související náklady¹⁴, považují za vhodné porovnat možnosti získávání informací o způsobech řešení tohoto problému v zemích, které jsou nuceny zabývat se jím intenzivněji.

USA je příkladem ekonomicky rozvinuté země, ve které se následkem mezinárodního obchodu a dalších aktivit rozšířily invazní druhy do té míry, že způsobují značné škody v mnoha oblastech.

---

¹² Oddělení ekologie invazí. Projekty [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.ibot.cas.cz/invasions/projects_cz.htm>](http://www.ibot.cas.cz/invasions/projects_cz.htm)

¹³ např.: Ilustrativní příklady [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.jarojaromer.cz/invaze/?page_id=14>](http://www.jarojaromer.cz/invaze/?page_id=14)

¹⁴ McManis, Ch. R.: Biodiversity and the Law: Intellectual Property, Biotechnology and Traditional Knowledge, s. 45 - 46

National Invasive Species Information Center (NISIC), založené v roce 2005, by mělo na svých webových stránkách zprostředkovávat informace o invazních druzích a o postupech proti jejich šíření, a to na všech úrovních (mezinárodní, federální, státní a místní). Na jednom místě jsou tak soustředěny seznamy invazních vodních, rostlinných a živočišných druhů, mikrobů, dále přehled ekonomických dopadů, zákonů a právních předpisů vydaných na všech úrovních, nástrojů a prostředků regulace invazních druhů, a také relevantní literatury a dalších informačních zdrojů.¹⁵

V Evropě dosud nejsou sjednoceny aktivity různých institucí zabývajících se invazními druhy, a proto se objevují úvahy o vytvoření evropského centra, zaměřeného na management invazních druhů.¹⁶

5. ZÁVĚR

Lze předpokládat, že s ekonomickým rozvojem budou invazní druhy představovat v České republice stále větší problém. Jednou z možností, jak omezit jejich negativní působení, je zapojení co nejširšího okruhu subjektů zejména do prevence šíření těchto druhů. Relevantní právní úprava však žádoucí postup v mnoha případech ztěžuje či znemožňuje, a to zejména proto, že není dostatečná a vzájemně provázaná. Stejně tak není koordinovaná činnost různých subjektů, jejichž činnost je na regulaci invazních druhů zaměřena. Potřebné informace, které jsou naprosto nezbytné pro vhodný a efektivní postup, je jednak poměrně obtížné získat, a také jsou často nedostatečné či sporné.

Určitou inspirací pro zlepšení této situace je činnost National Invasive Species Information Center v USA, kde šíření invazních druhů představuje mnohem větší problém, a proto je mu věnována adekvátní pozornost. Všechny potřebné informace (včetně relevantních právních předpisů) jsou soustředěny do jednoho centra, což umožňuje jednodušší přístup k nim, a tedy efektivnější postup proti šíření invazních druhů. Iniciativu o vytvoření podobného centra v Evropě lze jen přivítat; mohla by se zvýšit informovanost o negativních vlivech těchto druhů a tím i zájem o změnu chování těch, kteří mohou jejich šíření zabránit nebo je omezit. To by v konečném důsledku snížilo jak prostředky vynakládané na regulaci nepůvodních invazních druhů, tak i škody těmito druhy způsobované.

---

¹⁵ National Invasive Species Information Center [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.invasivespeciesinfo.gov/>](http://www.invasivespeciesinfo.gov/)

¹⁶ Hulme, P. E., Pyšek, P., Nentwig, W. & Vilà M. 2009. Will threat of biological invasions unite the European Union? *Science* 324: 40-41. [Cit. 26.4.2011] Dostupné z [www: <http://www.sciencemag.org/content/324/5923/40.summary>](http://www.sciencemag.org/content/324/5923/40.summary)

Literature:

- Barton, B. et al. (eds): *Regulating Energy and Natural Resources*, Oxford: Oxford University Press, 2006, 437 s., ISBN 9780199299874
- Brezina, I.: *Zelená apokalypsa: Průvodce ekotrachem přelomu milénia*, Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2009, 435 s., ISBN 9788086547763
- Jančářová, I.: *Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí*, Brno: Masarykova univerzita, 2002, 153 s., ISBN 8021029471
- McManis, Ch. R.: *Biodiversity and the Law: Intellectual Property, Biotechnology and Traditional Knowledge*, London: Earthscan, 2009, 484 s., ISBN 9781844078165

Elektronické zdroje:

- Čechura, V. Odstřel živočichů v přírodě nežádoucích [Cit. 19.4.2011] Dostupné z www: <<http://www.myslivost.cz/Poradny/Pravni-poradna/odstrel-zivocichu-v-prirode-nezadoucich.aspx>>
- Hulme, P. E., Pyšek, P., Nentwig, W. & Vilà M. 2009. Will threat of biological invasions unite the European Union? *Science* 324: 40-41. [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <<http://www.sciencemag.org/content/324/5923/40.summary>>
- Young, T. R.: *National and Regional Legislation for Promotion and Support to the Prevention, Control, and Eradication of Invasive Species*, Washington, D.C.: The World Bank Environment Department, 2006, s. 3 - 4 [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <<http://www.gisp.org/publications/Brochures/Worldbank108.pdf>>
- Executive Order 13112 of February 3, 1999 - *Invasive Species* [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=1999_register&docid=99-3184-filed.pdf>
- Ilustrativní příklady [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <http://www.jarojaromer.cz/invaze/?page_id=14>

- Implementační dokument OP Životní prostředí 2007 – 2013 [Cit. 19.4.2011] Dostupné z www: <http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/32/9660-ID%20verze%202_12_2010_prijate%20zmeny.pdf>
- Invazní druhy [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <http://www.mzp.cz/cz/invazni_druhy>
- Návrh české terminologie vztahující se k rostlinným invazím. Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 43, Mater. 23: 219–222, 2008 [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <http://www.ibot.cas.cz/invasions/pdf/Pysek%20et%20al_slovnicek%20i nvaze_ZCBS2008.pdf>
- National Invasive Species Information Center [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <<http://www.invasivespeciesinfo.gov/>>
- Oddělení ekologie invazí. Projekty [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <http://www.ibot.cas.cz/invasions/projects_cz.htm>
- Sdělení odboru legislativního a odboru zvláště chráněných částí přírody k problematice rozhodování orgánů ochrany přírody o odlovu živočichů, kteří nejsou zvěří, podle § 42 odst. 1 zákona o myslivosti [Cit. 19.4.2011] Dostupné z: <<http://www.beck-online.cz/legalis/document-view.seam?type=html&documentId=oz5f6mrqga4f6mjw15zv65tfnv5haljq &conversationId=347731#selected-node>>
- Stručná charakteristika regulovaných druhů invazních rostlin [Cit. 26.4.2011] Dostupné z www: <http://eagri.cz/public/web/file/99848/Invazni_rostliny.pdf>

Contact – email

Helena.Dolezalova@mail.muni.cz